

Studeren en werken in de Nieuwe Economie

door Maurice de Hond, ceo van Newconomy NV

We leven in een unieke tijd. Nog nooit eerder is het voorgekomen dat in zo'n korte tijd de wereld zo verandert. Onder invloed van de ICT, met name internet, is de economische structuur ingrijpend aan het veranderen. Sinds het begin van de jaren negentig zijn nieuwe economische grootmachten ontstaan, die de economie, met name in de USA domineren. Deze ontwikkelingen zijn langzamerhand ook in Europa (en Nederland) te zien.

Bedrijven in de USA als Cisco, AOL, Yahoo en Amazon.com zijn in korte tijd uitgegroeid tot bedrijven met haast ongekende waarden. De grootmachten van vroeger hebben er doorgaans bijna honderd jaar over gedaan om heel groot te worden, zowel in aantal personeelsleden, omzet en waarde aan de beurs. De nieuwe partijen hebben die ontwikkeling doorgemaakt in een veel kortere tijd (de twee laatstgenoemden bestaan minder dan zes jaar) en hebben een veel geringer aantal personeelsleden (en vooralsnog een veel lagere omzet). Toch kennen zij marktwaarden die veel hoger zijn dan menige grootmacht van vroeger.

In Nederland zien we al een aantal ontwikkelingen die hierop lijken. Bedrijven als UPC en Versatel behoren inmiddels op de Amsterdamse beurs tot de 15 bedrijven met de hoogste waardering. En eind vorig jaar werd een bedrijf als Endemol aan de beurs meer waard dan KLM, wat toch ook door velen met verbazing werd bekeken.

Inmiddels zijn er al enkele internetbedrijven aan de Nederlandse beurs genoteerd en de rest van het jaar zullen daar nog meerdere bijkomen. En de verwachting is dat deze bedrijven een ontwikkelingen gaan meemaken, zoals al een lange tijd het geval is in de USA en circa 1 jaar in landen als Zweden, Engeland en Duitsland.

En daarmee wordt in Nederland ook datgene heel zichtbaar wat in de USA al lang het geval is en zich op vele manieren ook al in Europa heeft aangekondigd, de strijd tussen de nieuwe en de oude economie. (Het woord "nieuwe economie" geeft trouwens nogal wat aanleiding tot verwarring. In zijn meest beperkte betekenis houdt dit in de stelling van sommigen dat de huidige langdurige situatie van aanhoudende economische groei en lage inflatie in feite een nieuwe economie is, die onbeperkt zal voortduren. Ik ben geen aanhanger van die stelling. Maar de ruimere betekenis van de "nieuwe economie" is in feite de economische ontwikkelingen die ontstaat door de massale verspreiding van internet over bedrijven en consumenten. En bedrijven die producten en diensten leveren die hiermee sterk samenhangen worden beschreven als representanten van de nieuwe economie). Een strijd, die –zoals de USA laat zien- vele fascinerende facetten heeft.

Enkele kenmerken van deze strijd zijn:

- Nogal wat prominente personen uit de oude wereld (in het bedrijfsleven, de media en het onderwijs) reageren vol ongeloof en blijven beweren dat het eigenlijk niet kan wat er gebeurt en dat "de luchtbel binnenkort wel ontploft".

- Na een fase van ontkenning door het bedrijfsleven (dat liep bij de meesten tot 1999) gaat het internet ook in oude bedrijven een steeds belangrijker rol spelen. Maar het grootschalig implementeren is doorgaans zeer lastig door het zogenaamde “legacy” probleem. Dat betekent dat de historie van het bedrijf, zoals neergelegd in het IT systeem, de organisatiestructuur en de mensen die er werken, een snelle en grootschalige wijziging van opbouw en aanpak bemoeilijkt.
- Bepaalde nieuwe bedrijven, geleid door jonge mensen, lijken succesvol te zijn en worden via de aandacht in de media de nieuwe helden van de jonge generatie.
- Steeds meer afgestudeerden en recent afgestudeerden willen liever binnen die nieuwe economie werkzaam zijn dan binnen die oude economie. Een bedrijf als KLM zal niet langer meer gezien worden als de ultieme droom van menig afgestudeerde. Ook zullen er opvallende transfers zijn vanuit de oude naar de nieuwe economie.
- En net zoals AOL TimeWarner heeft overgenomen zullen er ook in Europa vergelijkbare ontwikkelingen ontstaan waardoor de samensmelting van “bits” en “bricks” zoals in de USA wordt gemeld zichtbaar wordt.

Als je goed kijkt zie je de contouren van deze ontwikkeling ook al in Nederland.

Fascinerend daarbij is om te zien hoe het (academische) onderwijs dit tempo van verandering meemaakt. In een dusdanige dynamische periode als we vandaag leven is het moeilijk voor het onderwijssysteem en de onderwijsgeevenden in te spelen op die veranderingen. Dan dreigt het gevaar dat men niet meer voorbereid wordt op de toekomst, maar ingewijd wordt in het verleden. Zowel in het VWO als in het universitaire en HBO onderwijs is dit waarneembaar.

Het overgrote deel der jongeren heeft buiten school leren werken met een computer en komt buiten school meer in contact met internet dan op school.

De meeste leerlingen weten hier meer over dan het overgrote deel der leraren. Een volledig omkering van de situatie die er op school normaliter is. Tot nu toe heeft het onderwijssysteem in Nederland daarvoor nog geen goede oplossing gevonden. Terwijl op sommige plekken in de USA en Zweden het onderwijssysteem de computer en internet volledig in het onderwijs heeft geïntegreerd hebben we in Nederland op de meeste scholen nog een lange weg te gaan. En ook hierbij hebben we in feite te maken met een strijd tussen een oude en een nieuwe wereld.

De ontwikkeling op HBO's en universiteiten op dit terrein heeft een wat andere verschijningsvorm. Het gebruik van internet is langzamerhand wel massaal en wordt binnen het onderwijs op steeds meer manieren toegepast. Maar aan de gevolgen die internet heeft voor het eigen vakgebied wordt m.i. nog veel te weinig aandacht geschonken, c.q. gedacht. Degenen die dit jaar met hun studie beginnen zullen over vier a vijf jaar zijn afgestudeerd. Gegarandeerd dat de wereld t.o.v. vandaag ingrijpend is veranderd. Toch lijkt het erop dat men op een wereld wordt voorbereid zoals deze er gisteren uitzag.

Juist in deze periode van grote verandering is eigen oordeel en initiatief belangrijker dan ooit. Ga kijken wat zich in die nieuwe economie echt afspeelt (een bezoek aan de USA, met name Silicon Valley is daarbij zeer aan te bevelen). Lees veel over de nieuwe ontwikkelingen, met name in de USA (dat kan goed via internet en via bladen als Business Week en Red Herring). Een boek als

dat van Kevin Kelly (New Rules for the New Economy) kan zeer inspirerend zijn. Interviews met de belangrijkste spelers uit die nieuwe economie (mensen als Jeff Bezos bij voorbeeld de baas van Amazon.com) kunnen richtinggevend zijn. En last but not least: neem niets als zekerheid aan, omdat het altijd al zo was. Het verleden is absoluut geen richtingwijzer meer voor de toekomst.